

STAPPENPLAN MONDHYGIËNE IN DE EERSTE LIJN

Doel

1. Een goede mondhygiëne, waardoor de cliënt goed kan eten en slikken, zodat ondergewicht voorkomen wordt.
2. Voorkomen van infecties door slechte mondhygiëne (o.a. pneumonieën en schimmelinfecties).
3. Voorkomen van pijnklachten in de mond en slechte mondgeur.

STAP 1: Screenen op mondhygiëne.

Hebt u (momenteel) pijn in uw mond?

ja

nee

Indien deze vraag met **ja** wordt beantwoord: ga dan door naar stap 2, anders vul **nee** in op het samenvattingblad bij probleem **mondhygiëne**

STAP 2: Vraag de patiënt of hij het als probleem herkent?

ja

nee

STAP 3: Vraag de patiënt of hij iets aan het probleem zou willen (laten) doen?

ja

nee

Bij 'ja' in stap 3, ga door naar stap 4.

STAP 4: Diagnostiek naar risicofactoren voor pijn in de mond.

Doel

Bepalen van aanwezigheid van risicofactoren bij een patiënt met pijn in de mond.

4.1 Factoren over te nemen uit CGA.

Risicofactor	Vraag	Opmerkingen/interpretatie
1) ADL	Hebt u beperkingen in de ADL? Neem de ADL-score van de Katz over: ..... punten	Indien patient 1 of meer beperkingen heeft in ADL functioneren, dan is mogelijk mondzorg moeizaam
2) Slikken	Hebt u de afgelopen maand moeite gehad met slikken? ☐ nee ☐ ja	Slecht zittende prothese kan bijdragen aan slecht slikken
3) Bijwerkingen medicatie	Ervaart u problemen of bijwerkingen van uw huidige medicijnen? ☐ nee ☐ ja	Medicatie kan monddroogte veroorzaken
4) Polyfarmacie	Gebruikt u vijf of meer verschillende soorten medicijnen? ☐ nee ☐ ja	Medicatie kan bijwerkingen in de mond geven

4.2 Gebit.

Verdere vragen na gebleken pijn in de mond	Antwoorden	Noteer aanwezigheid risicofactor ja / nee
1) Hebt u nog uw eigen tanden en kiezen?	☐ ja, ga door naar vraag 6 ☐ gedeeltelijk, ga door naar vraag 2 ☐ nee, ga door naar vraag 2	Nee, indien cliënt dit heeft
2) Wat voor soort prothese heeft u?	☐ Volledige bovenprothese ☐ Gedeeltelijke bovenprothese ☐ Volledige onderprothese ☐ Gedeeltelijke onderprothese ☐ implantaten ☐ geen prothese of implantaten implantaten	
3) Heeft de patiënt nog eigen tanden onder de prothese?	☐ ja ☐ nee	Ja, indien cliënt dit heeft
4) Draagt u de prothese?	☐ ja ☐ nee	Ja, indien cliënt dit heeft
5) Kunt u goed spreken?	☐ ja ☐ nee	Nee, indien cliënt dit heeft

4.3 Aard klachten en frequentie.

Risicofactor	Vraag	Opmerkingen/interpretatie
Duur mondklachten	Klachten bestaan sinds ☐ week ☐ maand ☐ bestaan al langer	
Mondverzorging	Hoe vaak poetst u uw tanden ☐ minder dan 1 maal per dag ☐ dagelijks ☐ 2 keer per dag ☐ na iedere maaltijd	

STAP 5: Samenvatting van stap 1 t/m stap 4 (screeningsvraag en diagnostische vragen).

Doel

Vorbereiden overleg met de huisarts over mondhygiëne.

1. **De patiënt heeft:**
  - eigen tanden
  - kunstgebit

2. **Patiënt kan:**
  - slecht kauwen
  - slecht slikken
  - slecht praten

3. **Er is sprake van:**
  - verminderde zelfredzaamheid
  - monddroogte
  - gebruik van 5 of meer verschillende soorten medicatie

4. **Klachten zijn aanwezig sinds:**
  - week
  - maand
  - bestaan al langer

STAP 6: Stel met de huisarts een interventie op voor het zorgbehandelplan.

Doel

Opstellen van definitief voorstel voor interventie in de 1e lijn om pijn in de mond te verminderen.

Werkdiagnose

.....
.....

Aanpak

Bespreek het door jou gemaakte voorstel voor interventie met de huisarts en ga na of interventie / doorverwijzing naar paramedici of 2^e lijn gewenst is.

Probleem	Voorgestelde interventie in 1 ^e lijn	(Verwijzing) door
Gebitsprothesen	☐ verwijzing tandarts	Huisarts iom POH-er
Verminderde zelfredzaamheid	☐ verwijzing ergotherapeut	
Monddroogte	☐ medicatie-evaluatie	Huisarts/apotheker
Polyfarmcie	☐ medicatie-evaluatie	Huisarts/apotheker
Uitvoering mondzorg	☐ verwijzing tandarts ☐ verwijzing mondhygiëniste ☐ verwijzing ergotherapeut	Huisarts i.o.m. POH-er

STAP 7: Eigen kracht; uitgevoerd door de oudere patiënt zelf of zijn omgeving [overweeg of een eigen kracht overleg nodig is].

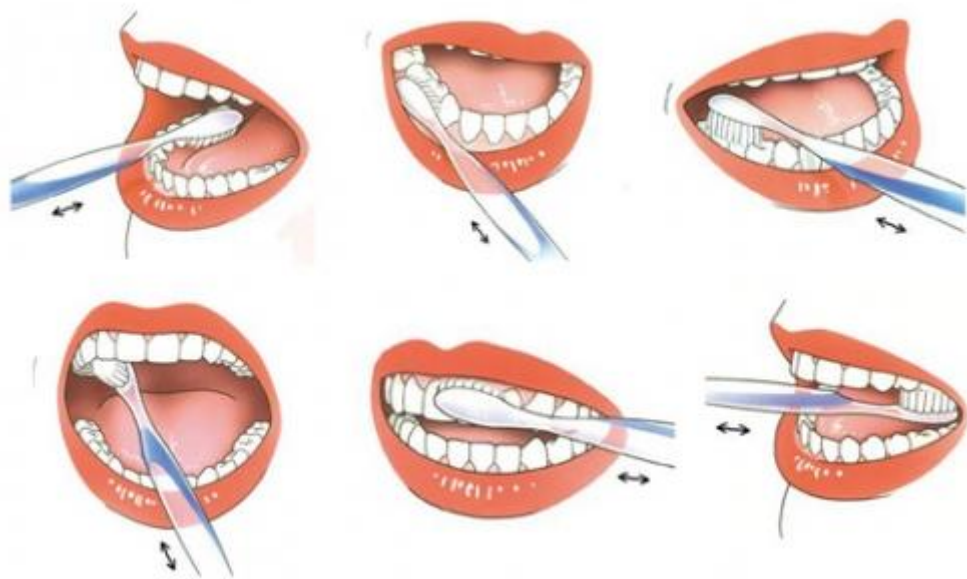
Doel

De oudere patiënt of zijn omgeving kan zelf maatregelen treffen om voor een goede mondhygiëne te zorgen.

Aanpak

Voorbeelden van interventies door oudere patiënt zelf en/of zijn omgeving:

- Praktische middelen [overleg ook met tandarts / mondhygiëniste]:
  - o Goede tandenborstel;
  - o Goede tandpasta;
  - o Poetsles met tandarts/mondhygiëniste.
- Twee maal daags de tanden poetsen, gedurende twee minuten.
- Hoe? Maak met de tandenborstel korte een en weer gaande bewegingen. Het is belangrijk om het gebied op de overgang van tandvlees naar tand goed schoon te maken. Zet daarom de borstel schuin, onder een hoek van 45 graden, op de overgang van tandvlees naar tand. Houd bij het poetsen een vaste poetsvolgorde aan. Voorbeeld: poets de tanden in de onderkaak aan de binnenkant, dan aan de buitenkant en ten slotte aan de bovenkant. Poets daarna de bovenkaak in dezelfde volgorde (zie Figuur 1).

Figuur 1: Instructie tanden poetsen